

ALLES IS MOOI!

Een onderzoek naar ecstasygebruik onder studenten

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	8
1.1 Probleem / Vraagstelling.....	8
1.2 Structuur.....	9
2. Methoden van onderzoek.....	10
2.1 Methoden.....	10
2.2 Populatie.....	10
2.3 Analyse.....	11
3. Resultaten.....	12
3.1 Omgeving en sociale context.....	12
3.2 Beleving van ecstasy.....	14
3.3 Bewust gebruik.....	17
3.4 Overig - legalisering en voorlichting.....	26
4. Conclusie.....	28
5. Bestuursaanbeveling.....	30
Literatuurlijst / Appendices.....	32
Publicaties van het ASVA onderzoeksbureau.....	34
Colofon.....	38

Het ASVA Onderzoeksbureau

Belangenbehartiging begint bij weten wat er speelt. Omdat informatie soms niet beschikbaar is, doet ASVA zelf onderzoek. Het ASVA Onderzoeksbureau opereert onafhankelijk van ASVA, maar dient dezelfde belangen. Inmiddels vormen alle onderzoeken een betrouwbare bron van informatie die serieus wordt genomen door de UvA, HvA, de gemeente en de pers. Met onze onderzoeken leveren we een waardevolle bijdrage aan de kennis in en over de studentenwereld. Onze focus ligt hierbij op het perspectief van de student.

Het ASVA Onderzoeksbureau wordt op het moment ingevuld door Luuk van Gemert en Iris van der Doelen, met ondersteuning vanuit het ASVA bestuur in de persoon van Jelmer Peter, Algemeen Bestuurslid 2014-2015 van de ASVA studentenunie. Daarnaast is er een Onderzoekscommissie met een ondersteunende en adviserende rol, die op dit moment bestaat uit Fien van Gasteren en Jiska Streefkerk.

VOORWOORD

In dit onderzoek is geprobeerd te onderzoeken op welke manier hoogopgeleiden studenten omgaan met ecstasy. Zijn zij wel zo roekeloos of zijn zij zich juist erg bewust van de gevaren van ecstasy?

Door de kwalitatieve benadering van dit onderzoek hebben wij een goed beeld gekregen van de verhalen van studenten in het uitgaansleven van Amsterdam. Ook geeft het onderzoek ons verhalen bij de cijfers die gepresenteerd worden. Wij hopen dat dit onderzoek de wereld van ecstasy gebruikers wat meer nuanceert en het een beeld van herkenning biedt voor leeftijdsgenoten. Daarnaast hopen wij met dit onderzoek de gemeente Amsterdam op te roepen tot meer openheid omtrent ecstasy zodat veilig gebruik mogelijk wordt.

Onze dank gaat ten eerste uit naar de leden van de onderzoekscommissie die hebben geholpen met het vinden van respondenten en in grote zelfstandigheid de interviews hebben afgenomen en geanalyseerd. Helen de Jong, Jurriaan Oudenaarden, Noor Hinlopen en Mariet Druif: heel erg bedankt!

Ten tweede gaat onze dank uit naar de geïnterviewde studenten. Bedankt voor de openhartigheid over dit onderwerp en de nieuwe inzichten die jullie ons hebben gegeven. Ook willen wij Folia Magazine bedanken voor de uitwisseling van resultaten.

Maisha van Pinxteren en Luuc Brans

Medewerkers ASVA onderzoeksbureau

20 mei 2014

1. INLEIDING

Voor studenten is er een groot aanbod aan dansfeesten en festivals in Amsterdam. Op deze feesten wordt er regelmatig gebruikgemaakt van partydrugs. In de media is afgelopen zomer veel aandacht geweest voor het gebruik van ecstasy. Aanleiding was de Leidse studente die op woensdag 4 september overleed aan watervergiftiging na het gebruik van MDMA poeder. In november 1988 werd ecstasy in Nederland op de lijst van harddrugs in de Opiumwet gezet. In 2013 was dat precies vijftientig jaar geleden. Toch is ecstasygebruik in het uitgaansleven genormaliseerd en wordt het middel relatief veel gebruikt onder studenten (Folia, 2013).

Elk jaar wordt door Jellinek Preventie onderzoek gedaan naar de trends in alcohol-, tabak- en drugsgebruik bij jonge Amsterdammers. Uit deze Antennemonitor blijkt dat ecstasy steeds meer gebruikt wordt door jongeren in Amsterdam. Redenen hiervoor zijn de relatief goedkope en makkelijke verkrijgbaarheid van ecstasy. De dosering van de pillen is de afgelopen jaren echter hoger geworden. Voor 2010 bevatte een pil gemiddeld 100mg MDMA. Nu zijn pillen met 180mg of hoger soms tot wel 240 mg MDMA geen uitzondering meer (Antenne, 2013). Uit de monitor drugsincidenten 2012 van het Trimbosinstituut is gebleken dat het aandeel van incidenten met ecstasy als enige drug op de EHBO-posten is gestegen van 39% in 2009 naar 61% in 2012. Het gaat hierbij om EHBO-posten op grootschalige festivalevenementen. Ook bij de spoedeisende hulpafdelingen van ziekenhuizen stijgt het aandeel patiënten dat wordt opgenomen wegens ecstasygebruik. Verreweg de meeste incidenten vinden plaats bij jongeren tussen de 19 en de 24 jaar (Trimbos, 2012). Eén van de redenen van de toename in drugsincidenten is de hooggedoseerde pillen. De kans op gezondheidsrisico's neemt hierdoor toe. Wie nu ecstasypillen neemt krijgt een veel hogere dosering binnen dan een paar jaar geleden.

1.1 Probleem / Vraagstelling

Met het vijftientigjarige jubileum, de hoger wordende dosis MDMA in de pillen en de media-aandacht voor ecstasy in de zomer van 2013 zag het onderzoeksbureau van de ASVA studentenunie voldoende aanleiding om een onderzoek naar het ecstasygebruik onder studenten in Amsterdam uit te voeren. Er zijn veel cijfers bekend over het gebruik van ecstasy onder jongeren in Amsterdam. Specifiek onderzoek naar studenten en ecstasy is nog maar weinig gedaan. In dit onderzoek zal worden geprobeerd de houding, opvat-

tingen en meningen omtrent het ecstasygebruik onder studenten in kaart te brengen.

De hoofdvraag in dit onderzoek luidt dan ook:

Wat is de houding van studenten die ecstasy gebruiken tegenover het eigen ecstasygebruik?

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen gesteld:

- Welke risicoperceptie hebben studenten bij het gebruik van ecstasy?
- Hoe denken zij over gezondheid en veiligheid in relatie tot ecstasygebruik?
- Wat is de invloed van de sociale omgeving bij ecstasygebruik?

1.2 Structuur

Om een beeld te geven van het ecstasygebruik onder studenten hebben wij een kwalitatieve aanpak gehanteerd. De uitkomsten van de interviews zijn gekoppeld aan een kwantitatief onderzoek van Folia Magazine.

In het komende hoofdstuk worden de methode van onderzoek uiteengezet. Daarnaast zal de populatie worden besproken. In het derde hoofdstuk zullen de resultaten van de geïnterviewde studenten worden besproken. Er zal worden ingegaan op de eerder genoemde deelvragen. Ook zal een aantal uitkomsten worden aangevuld of vergeleken met de resultaten uit het kwantitatieve onderzoek van Folia Magazine. Tenslotte worden de belangrijkste resultaten en bevindingen samengevat in de conclusie. De discussie bestaat uit de aanbevelingen van het ASVA-bestuur als reactie op de resultaten.

2. METHODEN VAN ONDERZOEK

2.1 Methoden

In dit onderzoek is geprobeerd de houding en mening van studenten weer te geven, om zo een beeld achter de cijfers te krijgen. Daarom is er in dit onderzoek gekozen om semigestructureerde diepte-interviews te houden met studenten die ecstasy gebruiken. Door het gebruik van kwalitatief onderzoek kunnen beweegredenen goed in kaart worden gebracht. Het gaat in dit onderzoek niet zo zeer om de generaliseerbaarheid van de uitkomsten maar om de houding en meningen die uit de data naar voren komen om zo een beter beeld te krijgen over de specifieke groep studenten die ecstasy gebruiken in Amsterdam.

Er is gekozen voor semigestructureerde diepte-interviews omdat bij deze onderzoeksmethode een bepaalde mate van structuur in het gesprek wordt aangebracht, terwijl er tegelijkertijd ook ruimte ontstaat om dieper in te gaan op bepaalde onderwerpen. Op deze manier kunnen de persoonlijke verhalen van studenten worden verkregen en kunnen er bepaalde patronen en problemen worden geconstateerd. Het beeld dat door deze interviews wordt gevormd kan niet worden gegeneraliseerd maar zal voor veel studenten waarschijnlijk wel inzicht bieden of herkenbaar zijn.

Naast de diepte-interviews wordt gebruikgemaakt van de enquête die Folia Magazine samen met het Bongier Instituut in de herfst van 2013 heeft gehouden onder 540 HvA- en UvA-studenten. De hieruit voortgekomen kwantitatieve data zullen worden gebruikt om de kwalitatieve data te ondersteunen. Er is gekozen voor deze enquête omdat de doelgroep van de enquête geheel overeenkomt met de doelgroep van dit onderzoek. Onderzoeken zoals de jaarlijkse Antenne worden weliswaar gehouden onder jongeren maar zijn niet specifiek gericht op studenten.

2.2 Populatie

Het onderzoek richt zich op studenten in Amsterdam die ecstasy gebruiken. De respondenten zijn studenten van de UvA of HvA die wel eens ecstasy gebruiken. Er zijn in totaal twaalf studenten ondervraagd waarvan vijf vrouwen en zeven mannen. Vier van de respondenten studeren aan de HvA, de overigen zijn studenten van de UvA. De respondenten zijn tussen de 20 en 26 jaar. De interviews duurden gemiddeld 30 minuten, in totaal is er voor dit

onderzoek 360 minuten aan interviewmateriaal gebruikt. De respondenten zijn vanuit de persoonlijke omgeving benaderd. Daarnaast is er gebruikgemaakt van snowballsampling.

2.3 Analyse

De interviews zijn opgenomen en vervolgens getranscribeerd. Daarna is er gebruikgemaakt van kwalitatieve inhoudsanalyse. De interviews zijn ingedeeld aan de hand van veel voorkomende topics die uit de kwalitatieve data zijn gedestilleerd. De analyse is vervolgens gebaseerd op deze topics. Daarbij is zowel gekeken naar verschillen als naar overeenkomsten in de antwoorden van de respondenten. In het volgende hoofdstuk zal de analyse worden besproken en aangevuld met gegevens uit de enquête van Folia Magazine. Vervolgens zal een antwoord op de hoofdvraag worden geformuleerd.

3. RESULTATEN

Uit de interviews zijn veel voorkomende onderwerpen ingedeeld in drie hoofdonderwerpen, te weten: omgeving en sociale context, beleving van ecstasy en bewust gebruik. Daarnaast is er ook een kopje 'overige' waar andere opmerkelijkheden uit de interviews worden besproken. De uitkomsten van deze onderwerpen zullen nu worden besproken.

3.1 Omgeving en sociale context

In deze paragraaf wordt besproken waar en met wie studenten ecstasy gebruiken. Ook wordt er besproken hoe studenten sociale controle ervaren en hoe ecstasygebruik volgens hen de sfeer beïnvloedt. Wat opvalt is dat studenten zich erg veilig voelen als zij ecstasy gebruiken. Dit komt mede door de sociale controle, studenten hebben het gevoel dat iedereen op een feest op elkaar let. Daarnaast geven veel respondenten aan dat ecstasy de sfeer van een feest positief beïnvloedt en dat dit ook bijdraagt aan het gevoel van veiligheid. Hieronder zal elk deelonderwerp worden uitgewerkt waarbij ter illustratie citaten uit de interviews gebruikt worden.

3.1.1 Context van gebruik

Ecstasygebruik blijkt voor de respondenten sterk verbonden met gezelligheid, vrienden en festivals. Alle respondenten geven aan de eerste keer ecstasy te hebben gebruikt bij vrienden; het was voor de respondenten belangrijk om ecstasy te gebruiken bij mensen die ze goed kenden en waar ze op konden vertrouwen.

Respondent 3:

"Op het moment dat je van de middelbare school komt, niemand heeft het over drugs, drugs zijn slecht je raakt er aan verslaafd alleen maar negatieve berichtgeving. Dan, in je studentenleven, zie je dat het niet zo gek meer is om drugs te gebruiken. Dus puur omdat mensen om jou heen zoveel drugs gebruiken ontstaat een soort van gewenning."

De meeste respondenten geven aan alleen op feesten of festivals te gebruiken. Ook geven respondenten aan meer ecstasy in de zomer te gebruiken dan in de winter. Enkele respondenten gebruiken het ook wel eens thuis met vrienden. Eén respondent zegt hierover:

Respondent 4:

"Meestal echt in een club als ik aan het dansen ben. Maar ik vind het ook leuk om thuis te gebruiken omdat je je heel bewust bent van de ervaring. Als je in een club bent zijn er heel veel prikkels: er praten mensen, licht, geluid. Je bent je minder bewust van wat er met je lichaam gebeurt. En als je thuis bent kun je van minuut tot minuut ervaren wat er met je lichaam gebeurt. En dat is ook wel leuk om mee te maken."

3.1.2 Sfeer

Respondenten geven aan dat ecstasy de sfeer van een feest positief beïnvloedt. Niet alleen ervaren zij het feest zelf intenser en voelen zij zichzelf blij en gelukkig, ook hebben zij het gevoel dat iedereen aardig is tegen elkaar doordat veel mensen ecstasy gebruiken. Hierdoor ontstaat een sfeer van sociale verbondenheid. Dit geeft een gevoel van veiligheid. Als er iets misgaat dan is iedereen bereid je te helpen. Respondenten geven aan dat zij de sfeer heel anders ervaren op een feest waar voornamelijk alcohol wordt gebruikt. Een respondent zegt hierover:

Respondent 2 :

"Je voelt je gewoon heel erg goed. De naam ecstasy is wel heel toepasselijk want alles is stukken mooier. Elke beweging, elke aanraking voel je gewoon heel intens. Het vergroot het groepsgevoel, niet alleen met vrienden, maar met iedereen. Dat is heel anders dan op alcoholfeestjes. Van alcohol kunnen mensen agressief worden en dat is bij ecstasy niet het geval. Het gaat veel gemoedelijker eraan toe. (...) Als ik strak sta, dan denk ik echt niet van, laat ik nu ga kutten. Je wilt gewoon liefde aan de wereld geven."

3.1.3 Sociale controle

Zoals hierboven besproken is de sfeer op festivals waar ecstasy wordt gebruikt volgens de respondenten erg goed en gemoedelijk. Een aantal respondenten geeft aan dat het gebruiken van ecstasy zorgt voor een onderlinge band met iedereen op een festival. Respondenten hebben het gevoel dat er hierdoor een grote mate van sociale controle is op een festival. Dit draagt voor de respondenten bij aan het gevoel van veiligheid. "Een soort van extra vangnet" noemt respondent 2 dit. Een respondent verwoordt dit als volgt:

Respondent 1:

"Ik heb me nooit onveilig gevoeld omdat iedereen op elkaar let. Zelfs wildvreemden komen naar je toe lopen als je even alleen zit om uit te puffen en vraagt 'gaat het, moet ik iets voor je halen?' Iedereen let constant op de rest."

Concluderend kan worden gesteld dat respondenten ecstasy met name gebruiken op festivals waar zij met vrienden zijn. Ecstasy wordt in grote mate verbonden aan gezelligheid en vriendschap. Daarnaast is opvallend dat respondenten zich veiliger voelen op een festival waar ecstasy wordt gebruikt dan op een feest waar veel alcohol wordt gedronken. Dit komt met name door de gemoedelijke sfeer die de respondenten ervaren op festivals waar de partydrug wordt gebruikt. De sfeer en de sociale controle dragen bij aan een gevoel van veiligheid waardoor de risicoperceptie van studenten wellicht wordt verminderd. Na het onderwerp omgeving en sociale context te hebben besproken zal in de volgende paragraaf worden ingegaan op het onderwerp 'beleving van ecstasy'.

3.2 Beleving van ecstasy

In deze paragraaf zal worden besproken wat de respondenten als voor- en nadelen zien aan het gebruik van ecstasy, zowel in vergelijking met alcohol als aan ecstasygebruik op zich. Ook zal worden besproken of de respondenten wel eens negatieve ervaringen hebben gehad met ecstasygebruik en of dit van invloed is geweest op het gebruik.

3.1.2 Voordelen

In vergelijking met alcohol zien respondenten een aantal voordelen aan het gebruik van ecstasy. Respondenten vinden ecstasy een drug waarbij ze het gevoel hebben volledig in controle te zijn. Ze hebben het gevoel zich bewuster van wat ze doen dan wanneer zij alcohol gebruiken. Dit vinden veel respondenten een groot voordeel.

"Je weet precies wat je doet; het is niet zo dat je net als bij alcohol op hele gekke ideeën komt." (Respondent 2)

Eén respondent geeft wel aan dat ze denkt dat dit een vals gevoel van veiligheid geeft.

"Je voelt je veilig en in controle. Dat is natuurlijk niet zo, maar zo voelt het wel. Het voelt echt alsof je alles, tot in je nagels toe voelt en dat als het fout gaat je het dan wel echt voelt." (Respondent 1)

Verder wordt in vergelijking met alcohol genoemd dat er geen kater is zoals bij alcohol wel het geval is. Ook wordt het als positief ervaren dat een festival of feest met ecstasy een stuk goedkoper is dan met alcohol.

Een ander voordeel dat door veel respondenten wordt genoemd en als belangrijk wordt ervaren, is dat mensen van ecstasy socialer worden en de sfeer op feesten daardoor gemoedelijk is. Zoals eerder besproken, wordt dit vooral als voordeel gezien in vergelijking met feesten waar alcohol wordt gebruikt en de sfeer vaak agressiever is.

Er worden door de respondenten ook eigenschappen van ecstasy genoemd die zij überhaupt als positief ervaren, los van de vergelijking met andere genotsmiddelen. Zo geven veel respondenten aan het gevoel van geluk en energie als heel fijn te ervaren. Een respondent verwoordt dit als volgt.

"Ecstasy is gewoon een heel goed spul om je referentiekader te verbreden. Als je dat spul niet gebruikt hebt, weet je niet wat euforie is wat extreme euforie is. Ik heb wel momenten van extreme euforie gekend toen ik geen ecstasy gebruikte maar dit legt er toch wel een schep euforie bovenop. Ik kijk er misschien wel anders door tegen het leven zeg maar. Heel bizar maar je kent gewoon andere uitersten." (Respondent 3)

Daarnaast geven respondenten aan dat het gebruik van ecstasy ervoor zorgt dat zij festivals en met name de muziek heel anders gaan beleven. Een aantal respondenten geeft aan dat zij de muziek leuker vinden en intenser beleven. Ook geven een aantal respondenten aan dat ze meer durven als ze ecstasy gebruikt hebben, waardoor ze meer met mensen gaan praten en sneller met mensen durven te flirten.

3.2.2 Nadelen

Naast voordelen van ecstasygebruik in vergelijking met alcohol, geven respondenten aan dat zij hierbij ook nadelen zien. Vaak wordt het doseren als negatief ervaren omdat het lastig is om precies de ingenomen hoeveelheid in te schatten. Ook wordt het als nadelig gezien dat wanneer je eenmaal in de roes zit, je hier niet zomaar uit kan stappen. Daarnaast geven een aantal respondenten aan dat ze na het gebruiken van ecstasy een dip van één of twee dagen ervaren. Hoewel respondenten ecstasy niet verslavend vinden, vinden

ze het wel een nadeel dat als je eenmaal gebruikt je steeds meer wilt omdat je het blijde, energieke gevoel niet wilt verliezen.

"Als het uitwerkt geeft het niet zozeer een naar gevoel, maar het is jammer, je hebt jezelf goed gevoeld en dan werkt het uit en kom je weer met twee benen op de grond te staan. Je lichaam voelt weer zwaarder aan en je bent je weer bewuster van de mensen om je heen. Alles is weer zo echt, je valt van de wolk af." (Respondent 7)

De verdere nadelen die door respondenten worden aangedragen zijn gerelateerd aan gezondheid. Deze zullen bij het volgende onderwerp worden besproken.

3.2.3 Negatieve ervaringen

Een aantal respondenten geeft aan zelf wel eens een negatieve ervaring te hebben gehad met ecstasy. Een aantal respondenten geeft aan na een dergelijke negatieve ervaring het gedrag aan te passen. Respondent 2 geeft aan door een keer te veel te hebben gebruikt zijn grens te hebben gevonden.

"Ik heb een keer enigszins overdreven met XTC. Het ging naar omstandigheden redelijk goed, maar ik had iets teveel naar binnen gewerkt. Ik was op een gegeven moment mijn vrienden kwijt en toen sloeg het laatste halfje in. En toen had ik alle kenmerken van een overdosis, want ik begon een beetje angstig te worden. Ik had het gevoel dat iedereen naar me keek. Ik stond midden in de tent en het leek alsof iedereen naar me keek. Het feest was compleet toen ik vanuit de mensen lichtbolletjes naar m'n hoofd zag gaan en toen hoorde ik de mensen denken 'wow die gast staat strak echt niet normaal'. Toen dacht ik, oké dit is niet goed, niet in paniek raken. Ik was nog steeds heel erg mezelf en ik wist dat het gewoon door drugs kwam, dat het een bullshitt paniekaanval was en toen ben ik rustig naar de bar gegaan, heb een cola gevraagd. Suiker opgenomen en toen was het ook bij mij meteen klaar. Toen dacht ik, oké, nooit meer zoveel. Toen heb ik mijn grens gevonden." (Respondent 2)

Verder geven respondenten aan dat zij of hun vrienden wel eens hebben overgegeven, een flinke dip hadden de volgende dag of dat ze in plaats van energiek heel erg in zichzelf gekeerd raakte of lichtelijk gingen hallucineren. Opvallend is dat veel van de respondenten dit niet heel risicovol vinden maar probeert oorzaken voor deze negatieve ervaringen te vinden waardoor de ri-

sicoperceptie verlaagd wordt. Veel respondenten denken dat als het fout gaat met een pil het komt door een te hoog gebruik, te weinig drinken of dat iemand al te moe is als er wordt begonnen aan de pillen. Respondent 5 zegt: "je hebt zelf in de hand wat je aan het doen bent." Een andere respondent zegt:

"Bij vrienden heb ik het wel eens meegemaakt dat iemand te veel heeft genomen maar ja, dan moet hij braken omdat het dan zo heftig is maar ja dat is hetzelfde als 5 tequila achterover slaan dat kan je maag ook niet verwerken dus ja dat is wel is gebeurd. Maar daarna voelde hij zich ook weer gewoon oké." (Respondent 4)

Na een negatieve ervaring met ecstasy veranderen een aantal respondenten wel hun gedrag omtrent ecstasy, maar het zorgt er niet direct voor dat zij ecstasy gevaarlijker vinden. Veel respondenten hebben een vrij nonchalante houding ten opzichte van de negatieve ervaringen die zij hebben meegemaakt en zoeken naar een verklaring waardoor de directe schuld niet bij ecstasy wordt gelegd.

3.3 Bewust gebruik

In deze paragraaf zal de manier waarop studenten ecstasy gebruiken worden besproken. Het gaat daarbij met name over de kennis van studenten omtrent de werkzame stof, effect op het lichaam en de gezondheidsrisico's van ecstasy. Ook hebben we de studenten gevraagd of zij het gebruik van ecstasy bewust plannen qua voorzorgsmaatregelen en of er een grens zit aan de hoeveelheid en frequentie waarmee zij ecstasy gebruiken. Wat opvalt uit de analyse is dat er grofweg twee groepen te onderscheiden zijn: een groep van expertgebruikers, die erg veel kennis hebben en deze ook bewust opzoeken, en een groep van nonchalante gebruikers die vertrouwen op de kennis die zij via hun omgeving krijgen. Deze groep gaat niet actief op zoek naar kennis en vertrouwt op vrienden en kennissen. Een aantal van hen geeft toe dat dit ronduit naïef is.

3.3.1 Veiligheid van pillen

We hebben de respondenten gevraagd of zij van de feitelijke inhoud van de pillen op de hoogte zijn en of zij hun ecstasy pillen laten testen. Een aantal respondenten geeft aan dat zij hun pillen niet laten testen. Zij vertrouwen op hun vrienden of op hun dealer van wie zij de pillen krijgen en gaan ervan uit dat zij deze getest hebben en dat de pillen dus veilig zijn. "Dat geloof ik op

de mooie blauwe ogen van diegene van wie ik ze [mijn pillen, LB] krijg”, aldus respondent 1. Respondent 5 geeft aan dat ze niet altijd weet of de pillen getest zijn, “dan ben ik weer zo goedgelovig dat het wel goed is”. Een andere respondent, die af en toe zijn pillen laat testen, geeft aan dat dit best wel naïef is:

“Op het moment dat je een pilletje van vrienden krijgt denk je, ‘het is in principe goed, want zij hebben ‘t van een vaste dealer die geen troep verkoopt, want dan kopen ze ook niet meer bij hem’. Ik denk dat dat deels onzin is. Eigenlijk zou je wel alles moeten testen.”
(Respondent 2)

Een grote rol bij dit vertrouwen speelt het feit dat de respondenten vaak vaste dealers hebben van wie zij hun pillen kopen. “Ik zou zelf nooit van een volstrekt onbekende ecstasy kopen,” zegt respondent 7. Deze respondenten weten niet altijd zeker dat de pillen getest zijn, soms gaan zij hier gewoon van uit. Om toch zeker te zijn dat er niets mis is met een pil, geeft één respondent aan dat hij een pil eerst door zijn vrienden laat gebruiken, zodat hij kan zien hoe deze inslaat. Door deze ‘Cleopatra’-methode kan hij inschatten hoe goed de pillen zijn.

“Ik ga met vrienden bijvoorbeeld naar een festival, en zij gebruiken dan ‘s middags al, en dan zie ik hoe het werkt bij hen, en dan neem ik zelf ‘s avonds pas en dan weet ik door de ervaring van vrienden op dat moment of het goed spul is.” (Respondent 8)

Een andere respondent geeft aan dat het gebrek aan testmogelijkheden problematisch is en drempelverhogend werkt om te laten testen.

“De stap om te laten testen is best wel groot. Want dan ga je doelbewust met de pil, wat eigenlijk illegaal is, naar iemand met een test.”
(Respondent 2)

Hier merk je dat de illegaliteit van ecstasy een rol speelt en afschrikkend kan werken op mensen die hun pillen laten testen. Respondent 5 gaf aan dat zij het “heel raar” vindt dat ecstasy enerzijds illegaal is, maar dat je het anderzijds wel legaal kan laten testen.

Twee respondenten gaan met het testen van pillen bewuster om dan de rest. Een respondent (#3) geeft aan altijd zijn pillen te laten testen. Alleen de eerste keer dat hij gebruikte, waren zijn pillen niet getest. Hij zou nu nooit meer een pil nemen die niet getest is. Ook maakt deze respondent zich zorgen over het feit dat mensen te goedgelovig zijn naar hun dealers en dat ze hun pillen niet laten testen. Dat vindt hij ‘gevaarlijk’.

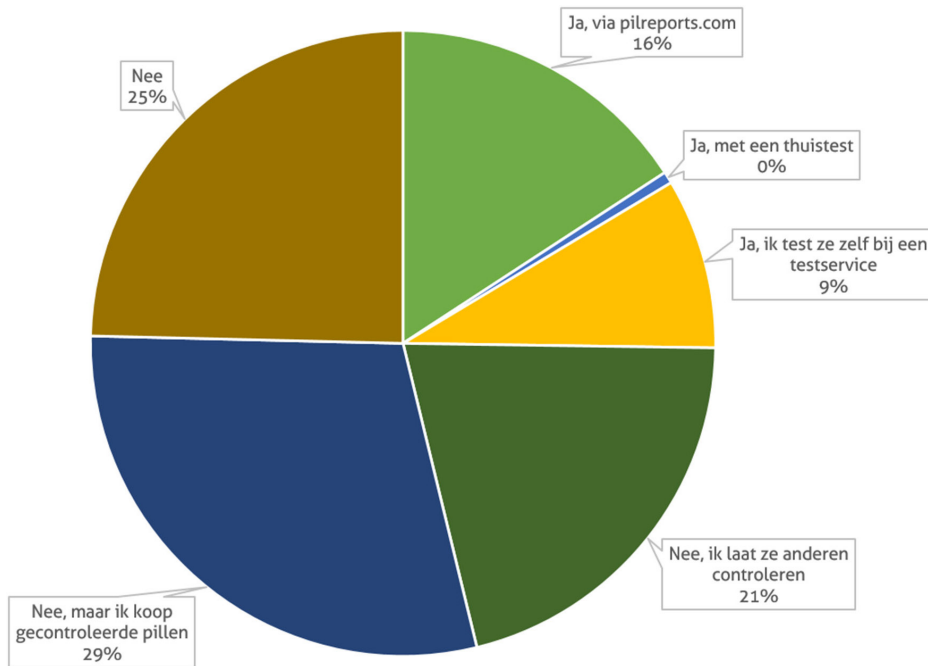
Een andere respondent stelt dat hij zijn pillen niet laat testen, maar wel kijkt op pilreports.com. Dat is een forum waarop gebruikers informatie met elkaar uitwisselen over ecstasy-pillen. Deze respondent checkt de sterkte van zijn pillen daar. Deze respondent vertrouwt ook wel zijn dealer bij wie hij altijd vraagt naar de sterkte van de pillen, maar de respondent vindt die extra informatie via pilreports.com noodzakelijk. Refererend aan het vertrouwen in zijn vast dealer zegt deze respondent:

“Het gaat al een hele lange tijd goed, en daarnaast zoek ik ook nog eens informatie op. Op dat moment geeft mij dat genoeg groene vlaggen, zeg maar, dat ik het wel kan doen”. (Respondent 4)

Dit beeld wordt grotendeels ondersteund door de data van de Folia-enquête, zoals te zien in het diagram op de volgende pagina. Het grootste deel van de respondenten van die enquête laat hun pillen niet testen, en vertrouwt er dus op dat het wel goed zit.

Uit onderstaande blijkt een duidelijke scheiding tussen studenten die bewust omgaan met de inhoud van hun pillen en andere studenten die daar lakser in zijn. Ook bij kennisverwerving komt deze tweedeling naar voren.

Figuur 1: Controleer jij zelf de kwaliteit van je pillen?

3.3.2 Kennisverwerving

De respondenten zijn ondervraagd over de kennis die zij hadden van ecstasy, of dat meespeelde bij hun eerste gebruik en of zij zelf actief op zoek zijn geweest naar informatie. Ook hieruit komt een beeld naar voren van twee groepen gebruikers: de expertgebruiker versus de nonchalante gebruiker. Wat opvalt is dat de meeste gebruikers bij hun eerste keer geheel afgingen op vrienden en pas later informatie opzochten over wat ecstasy voor lichamelijke gevolgen kan hebben. Respondent 1 antwoordt op de vraag of ze na de eerste keer meer informatie heeft opgezocht:

"Nee, eigenlijk niet. Wel met vrienden over gehad, maar ben er niet echt een middagje voor gaan zitten". (Respondent 1)

Een andere respondent (#2) geeft aan dat hij bij het naderhand opzoeken van informatie erachter kwam dat de gevonden informatie "overeenkwam met algemene kennis van vrienden". Er is dus voornamelijk veel 'collectieve kennis' onder gebruikers, waardoor gebruikers niet het gevoel hebben meer informatie te moeten opzoeken. Deze sociale kennis omvat kennis over voorzorgsmaatregelen zoals genoeg drinken en over effecten zoals het geluksgevoel en de inspanning van de kaakspieren. Ook geeft een aantal gebruikers aan het onnodig te vinden informatie op te zoeken over de effecten van ecstasy als je al eens gebruikt hebt. Ze hebben dan immers zelf al ervaren hoe het is. Ook hier tekent zich echter weer een expertgroep af die veel informatie opzoekt. Respondent 4 geeft aan dat hij veel informatie opzoekt omdat hij "toch wel graag zo goed mogelijk geïnformeerd is, over wat ik in m'n lichaam gooi." Een andere respondent (#3) gaf aan zelfs informatie te hebben opgezocht via de wetenschappelijke zoekmachine Google Scholar. Hij is echt de wetenschappelijke literatuur ingedoken. Dit uit zich ook in de voorzorgsmaatregelen die hij treft bij gebruik - waar we later op terugkomen in paragraaf 3.3.4.

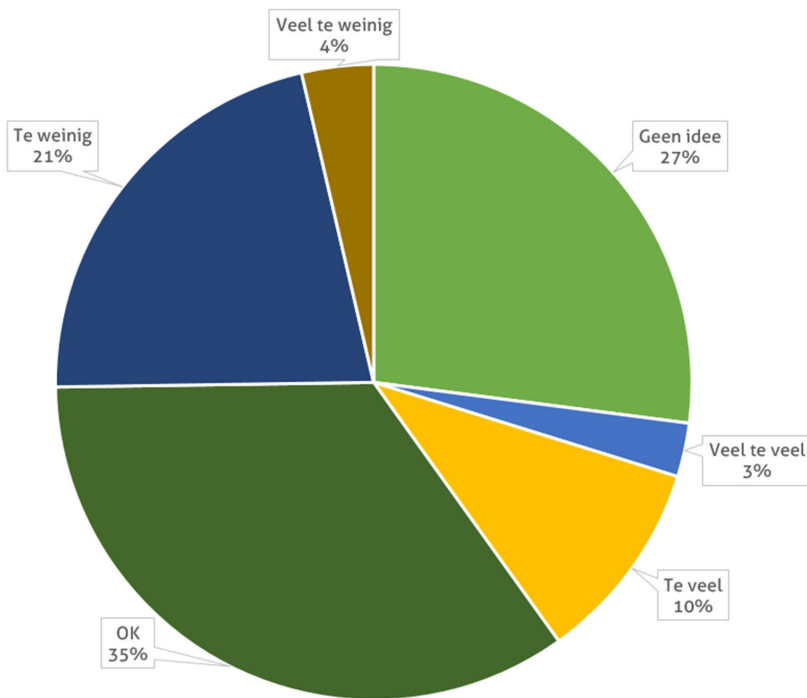
3.3.3 Kennisniveau en risico's

Weinig respondenten weten de exacte werkzame stof van ecstasy (MDMA) te benoemen noch weten ze te vertellen hoe deze stof doorwerkt op het lichaam. Slechts een enkeling vertelt hoe MDMA werkt een respondent zegt hierover: "Het is zekere scheikundige samenstelling die receptoren in je hersenen ontvankelijker maken voor endorfine waardoor je het liefhebbende gevoel krijgt" (Respondent 4). Een andere respondent vertelt spontaan over de stijging van doses in ecstasypillen:

"Wat je nu ziet is een verhoging van de MDMA in pillen. Waar ze vroeger 150 milligram waren, zijn ze nu veel meer. Bij mijn vrienden zit niemand onder de 180 milligram per pil. (...) Het moet harder, het moet meer zijn". (Respondent 2)

Deze twee expertrespondenten vormen echter de uitzondering op de regel, veel respondenten hebben weinig kennis over de werkzame stof in xtc. Ook de data van Folia geeft dit beeld weer, meer dan een kwart heeft geen idee of 130 milligram MDMA per pil veel of weinig is. Dit was een aantal jaar terug een gebruikelijke dosering terwijl de dosering tegenwoordig vaak veel hoger is.

Figuur 2: Stel: je pil bevat 130 mg MDMA. Vind je dat teveel of te weinig?

Ook van de negatieve effecten zijn weinig respondenten precies op de hoogte. Van eventuele gezondheidsrisico's zijn zij zich echter wel bewust; de meeste respondenten gaan ervan uit dat het niet goed is voor het lichaam. De vergelijking met alcohol wordt ook hier vaak gemaakt:

"Het laat altijd wel een spoor achter. Maar dat is ook met elk biertje zo." (Respondent 2)

Een andere respondent vertelt:

"Het zal lichamelijk niet echt goed zijn. Op zich maakt het na het feest niet zoveel uit of je alcohol of ecstasy hebt gedaan; want met ecstasy heb je een dip en met alcohol heb je een gigantische kater." (Respondent 8)

Uit de antwoorden blijkt dat studenten meestal uit ervaring bekend zijn met de kortetermijnrisico's zoals een emotionele dip een paar dagen na gebruik, maar niet veel weten over de langetermijneffecten op de gezondheid. Een aantal van hen geeft aan dat ze dit niet weten omdat hier gewoonweg nog niet veel onderzoek naar is gedaan, en dat ze dit onderzoek wel in de gaten houden. Respondent 4 zegt:

"Ik had me er een beetje in verdiept omdat er toch niet heel veel onderzoek wordt gedaan. Dus ik ben wel heel benieuwd naar de lange en korte termijneffecten. En als die bekend zijn zou ik daar misschien m'n gedrag ook nog wel op aanpassen." (Respondent 4)

Andere respondenten zijn überhaupt niet benieuwd naar de negatieve effecten die ecstasy kan hebben en hebben daar een onverschillige houding over. Zo zegt respondent 5: "Wat het precies is, maakt me niet uit. Ik heb ook zo een idee, als er iets gebeurt, ja je kan ook onder een bus lopen." Dit citaat is treffend voor een algemene houding die we onder de respondenten vonden. Ze zijn zich ervan bewust dat ecstasygebruik risicovol kan zijn, maar nemen dit risico graag voor de pay-off van het gelukzalige gevoel. Het is dus een ingecalculeerd risico. Eén respondent die we bij de expertgroep kunnen indelen zegt hierover:

"Je weet gewoon dat er dingen mis kunnen gaan. Dat kan gewoon, je lichaam kan iets anders gaan doen als je aan de pillen zit. Maar dat is een ingecalculeerd risico". (Respondent 3)

We kunnen dus stellen dat de meeste respondenten het risico van ecstasy laag inschatten of op de koop toe nemen bij het gebruik. Het maakt daarbij niet uit of de respondent veel kennis heeft opgezocht en tot de expertcategorie behoort, of dat het een gebruiker is die eerder een leek is. Deze semibewuste maar toch nonchalante houding uit zich ook in de voorzorgsmaatregelen die studenten treffen en de frequentie waarin zij gebruiken. Desalniettemin zijn alle gebruikers zich bewust van de eventuele risico's en van totale achteloosheid is dan ook geen sprake. Hoe de twee groepen gebruikers omgaan met voorzorgsmaatregelen zal nu worden besproken.

3.3.4 Voorzorgsmaatregelen en frequentie van gebruik

Respondenten die in de eerder besproken secties tot de expertcategorie gerekend kunnen worden, en dus bewust kennis opzoeken en hun pillen laten testen, gaan meestal ook op bewuste wijze om met voorzorgsmaatregelen en de frequentie waarin ecstasy gebruiken. Zo vertelt respondent 3 dat hij heel

bewust op zijn voeding let als hij van plan is ecstasy te gaan gebruiken:

"Ik ben zelf misschien een beetje doorgeschoten daarin, ik heb zelf heel veel onderzoek gedaan naar bijvoorbeeld voedingssupplementen, bepaalde stoffjes die mogelijk de schadelijkheid van ecstasy kunnen verminderen. Als je bij mij in de kast kijkt schrik je je waarschijnlijk een ongeluk want er staan wel 50 potten met voedingssupplementen in alle richtingen van het lichaam waar het opgaat. Om m'n lichaam zo goed mogelijk voor te bereiden op een avond ecstasy en m'n lichaam daarna weer zo goed mogelijk te laten herstellen van een avond ecstasy. Niet alleen multivitaminen maar ook specifieke vitamine en mineralen en aminozuren en nog veel meer dingen." (Respondent 3)

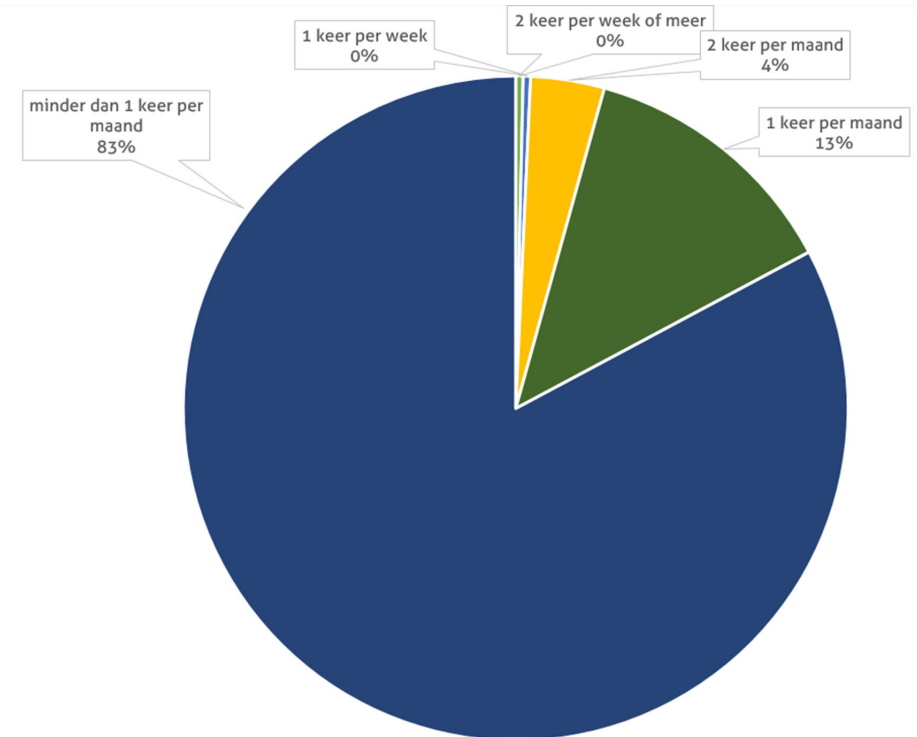
Deze respondent vertelde dat hij dit niet zou gebruiken als hij geen drugs zou nemen. Overigens neemt het gros van de respondenten niet dit soort maatregelen; veel zeggen wel op te letten dat ze genoeg water drinken en niet te moe zijn als ze ecstasy gebruiken. "Niet erbij [alcohol, L.B] drinken, wel water drinken, maar weer niet te veel water. Soms toch wat suiker proberen te eten", vat respondent 4 de algemene kennis over voorzorgsmaatregelen samen.

Wat betreft de frequentie geven veel respondenten aan eens in de twee maanden te gebruiken, soms meer, soms minder. "Het komt wel eens voor dat er eens per maand gebruikt wordt, maar het mag niet vaker van mezelf.", vertelt respondent 2. Hij gebruikt niet vaker omdat hij denkt dat dan de tolerantie wordt verhoogd "Als je vaker gebruikt moet je meer slikken." Andere respondenten geven dit ook aan als reden om niet te vaak te gebruiken, maar ook dat te veel ecstasy verveelt. "Soms sta ik daar dan, en denk ik van, nou daar staan we weer", aldus respondent 9. Respondent 5 vertelt iets soortgelijks:

"Het is juist omdat ik het niet zo vaak gebruik, is het leuker om te doen. Als ik het iedere keer zou doen, zou ik het ook echt gaan missen om te gebruiken als je uit gaat en je kan dan niet gebruiken". (Respondent 5)

De data van Folia, zoals weergegeven in de volgende figuur, bevestigen dit beeld ook.

Figuur 3: Frequentie van gebruik

Samengevat kan gesteld worden dat studenten voor zichzelf een grens stellen aan de frequentie waarmee zij ecstasy gebruiken en zich aan die grens houden. Daarnaast is er algemene kennis over hoe je ecstasy moet gebruiken en vinden respondenten het vooral belangrijk niet moe te zijn en voorzichtig om te gaan met het gebruiken van alcohol als zij ecstasy nemen.

Concluderend kunnen we een aantal dingen optekenen. Zo valt er op een aantal terreinen een scheiding te maken tussen groepen gebruikers: de zogeheten expertgebruikers versus de nonchalante gebruikers. De eerste groep wint veel informatie in en is heel bewust bezig met het effect van ecstasy op hun lichaam. Zij laten hun pillen testen of kijken op internet na wat de sterkte van hun pil is. Ook lezen zij zich in over de lange termijn risico's die verbonden zijn aan ecstasygebruik. De tweede groep heeft een ietwat onverschillige en nonchalante houding. Zij vertrouwen vooral op kennis die zij verkrijgen via vrienden. Gebruikers in deze groep kennen vaak niet de precieze lichamelijke werking van ecstasy, behalve dan wat zij uit ervaring weten. Sommige van hen kennen het werkende bestanddeel van een ecstasypil, MDMA, niet. De tweedeling tussen nonchalante en expertgebruikers doet zich ook voor op het vlak van voorzorgsmaatregelen.

Deze tweedeling is niet terug te vinden als we het hebben over de risico-inschatting van studenten. Vrijwel alle respondenten, expert of leek, beschouwen ecstasygebruik als risicovol, maar nemen dit ingecalculeerde risico. Aan andere genotsmiddelen zoals alcohol kleven ook nadelen en risico's en die nemen ze ook op de koop toe - een verschil tussen ecstasy en alcohol wordt wat dat betreft niet echt gemaakt. Ook valt de tweedeling niet terug te vinden als het gaat om de frequentie van gebruik. Hoe goed een student ook ingelezen is, allemaal stellen ze grenzen voor zichzelf aan het ecstasygebruik. Die grens ligt meestal tussen de eens per twee tot drie maanden.

Ten slotte kunnen we constateren dat de respondenten soms wat naïef omgaan met ecstasygebruik, maar niet op het achteloze en onveilige af. De respondenten waren zich er altijd van bewust dat het in principe schadelijk kan zijn.

3.4 Overig - legalisering en voorlichting

Aan het eind van ieder interview hebben we de respondenten gevraagd of zij nog iets toe te voegen hadden. Uit de antwoorden op deze vraag vielen een aantal dingen op.

3.4.1 Legalisering

Een aantal respondenten merkt op dat ze vinden dat ecstasy gelegaliseerd moet worden, dan kan de doses van ecstasypillen beter worden gecontroleerd. Zo vertelt een respondent:

"Bedrijven zijn nu tegen elkaar aan het vechten om de beste ecstasy te verkopen door een zo zwaar mogelijk product op de markt te brengen. Als je dit door de overheid kan controleren en reguleren kan je studenten een pil van 50 milligram in plaats van 200 milligram aanbieden." (Respondent 3)

Ook maken sommige respondenten zich zorgen over onveilig ecstasygebruik door andere bevolkingsgroepen dan studenten, zoals middelbare scholieren. Zo antwoordt respondent 4:

"Je hebt mensen die weten wat ze doen en mensen die niet weten wat ze doen. En als een debiel er mee omgaan. (...) Ik vind het gewoon onverstandig hele jonge mensen die gewoon als een bezetenen met die drugs te keer gaat. En ik vind het ook zorgelijk dat steeds jongere mensen ermee in aanraking komen (...) er is een reden dat je pas vanaf je achttiende op die festivals kan komen." (Respondent 4)

Respondent 2 vertelde dat hij zestienjarigen aan de drugs tegenkwam en merkte daarbij op "Dat is wel echt bizar." (Respondent 2)

3.4.2 Voorlichting

Twee respondenten merken op dat er behoefte is aan betere en een ander soort voorlichting op de middelbare school. Er moet minder gedaan worden alsof ecstasygebruik per definitie slecht is, aldus sommigen, maar meer de nadruk worden gelegd op het veilige gebruik van deze drugs. Dat gebeurt nu ook al met alcohol.

De maatschappelijke discussie over ecstasygebruik houdt sommige respondenten bezig, net als de berichtgeving over het dodelijke slachtoffer in Leiden. Respondent 7 vindt zo'n gebeurtenis "wel confronterend" en dit maakt haar meer alert op de risico's van ecstasy.

4. CONCLUSIE

In dit onderzoek hebben we de houding van studenten tegenover het gebruik van ecstasy onderzocht. Daarvoor hebben we met jonge gebruikers gesproken waarbij we hen hebben gevraagd naar hun beleving van ecstasy gebruik met betrekking tot de veiligheid, omgeving en gezondheid. Uit deze interviews kunnen we een aantal conclusies trekken.

Zo is naar voren gekomen dat respondenten ecstasy vooral verbinden met gezelligheid en een leuke tijd met vrienden. Ook voelen respondenten zich veiliger doordat zij het met vrienden gebruiken en ecstasy een gevoel van saamhorigheid geeft op een festival. De sfeer en sociale controle dragen duidelijk bij aan het gevoel van veiligheid.

Verder is uit de interviews naar voren gekomen dat onder studenten een scheiding is te maken tussen twee groepen gebruikers. In dit onderzoek hebben wij hen expertgebruikers en nonchalante gebruikers genoemd. Hoewel de tweede groep beduidend minder informatie had over het gebruik van ecstasy en minder bezig was met de risico's waren ook zij zich zeker bewust van mogelijke risico's en zagen ecstasygebruik wel als iets dat zij niet te vaak moesten doen. De expertgebruikers waren daarentegen vaak goed op de hoogte van de risico's voor de gezondheid en de manier waarop je ecstasy relatief veilig kan gebruiken.

Wat verder opviel is dat veel van de respondenten niet zomaar pillen gebruiken. Soms lieten zij het zelf testen of ze wisten dat de pillen waren getest. Uit de interviews komt naar voren dat geprobeerd wordt om gene pillen te gebruiken die niet van een betrouwbare bron zijn verkregen. Daarnaast gebruiken enkele respondenten de website pillreports.com om extra informatie in te winnen. Sommige gebruikers betreuren het gebrek aan testmogelijkheden op festivals.

Enigszins zorgwekkend is het gebrek aan kennis onder de respondenten over de dosering van de pillen. Weinig weten een veilige dosering van de pil te noemen of kennen überhaupt de naam van de werkzame stof MDMA. Ook niet veel respondenten zijn op de hoogte van de recente ontwikkeling van de toenemende dosering in pillen. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat een aantal respondenten meer voorlichting op middelbare school verlangt. De huidige voorlichting is volgens respondenten teveel gericht op de negatieve aspecten van drugsgebruik, en te weinig op de manier waarop drugs veilig gebruikt kunnen worden.

Afsluitend kunnen we concluderen dat de Amsterdamse student ecstasy op een verantwoorde manier probeert te gebruiken, en ondanks dat zij geïnteresseerd zijn in de risico's van ecstasy de kennis hierover vaak vooral van vrienden wordt gekregen.

5. BESTUURSAANBEVELING

Een studentenunie en een onderzoek naar drugsgebruik; wat is de link? Sommige onderzoeksonderwerpen liggen misschien voor de hand: studentenmedezeggenschap, studentenhuysvesting, studentenverenigingen, anderen lijken op het eerste gezicht minder logisch. Wanneer drugsgebruik een steeds grotere rol lijkt te gaan spelen binnen de studentengemeenschap is het voor het ASVA onderzoeksbureau echter juist interessant om in deze ontwikkeling te springen en te proberen wat licht op de zaak te schijnen. Dat ons onderzoeksbureau niet de enige was die zo dacht, bleek toen Folia vrijwel tegelijkertijd een onderzoek lanceerde naar de hoeveelheid drugsgebruik onder Amsterdamse studenten; dit vulde elkaar dus mooi aan. De realiteit, zoals deze bleek uit de enquête van Folia, is dat een aanzienlijk deel van de Amsterdamse studenten wel eens ecstasy gebruikt of heeft gebruikt. Het ASVA onderzoek voegde hier een kwalitatief aspect aan toe: *wat is de risicoperceptie van studenten die ecstasy gebruiken?*

Studenten geven in dit onderzoek aan dat illegaliteit van harddrugs, en van ecstasy in het bijzonder, het lastiger maakt ecstasy op een veilige manier te gebruiken. Er bestaat weinig tot geen voorlichting over ecstasy en het is lastig om pillen te laten testen, waardoor het moeilijk is om erachter te komen of de pillen goed zijn. Men zou kunnen zeggen dat de wetgeving in deze achterloopt bij de realiteit: ecstasy wordt gebruikt door een relatief grote groep mensen, waaronder studenten, maar de illegaliteit van deze drug zorgt ervoor dat er slechts gebrekkige informatie beschikbaar is voor de gebruikers.

Uit dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat de manier waarop de overheid omgaat met ecstasygebruik niet aansluit bij de werkelijkheid. Zonder meteen over te hoeven gaan op het compleet legaliseren van ecstasy is het wel van belang dat er op een verantwoorde manier wordt omgegaan met het feit dat er, zeker onder studenten, een aanzienlijke groep ecstasygebruikers bestaat. Ecstasy in het verdomhoekje zetten en blijven wijzen op de illegaliteit van deze drug werkt niet en is zelfs gevaarlijk. Het gebruik zal hierdoor niet afnemen maar gebruikers hebben wel onvoldoende mogelijkheden om verantwoordelijk met ecstasy om te gaan.

Het past niet bij de open en gedogende Nederlandse mentaliteit om te denken dat het ontkennen van ecstasygebruik ervoor zal zorgen dat het gebruik afneemt. Het is juist van belang dat er beter wordt voorgelicht over ecstasy en de mogelijke gevolgen van het gebruik. Dit zal zorgen voor meer kennis en daardoor voor veiliger gebruik zonder dat daardoor per definitie de groep

gebruikers zal toenemen. Immers, het softdruggebruik onder jongeren is in Nederland bijvoorbeeld ook veel lager dan in de Verenigde Staten, terwijl er in Nederland eerlijk over wordt voorgelicht en het onderwerp in de VS een groot taboe is¹. Negeren is nooit de oplossing.

Bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen bleek echter ook dat meerdere politieke partijen vinden dat de regelgeving en informatievoorziening rondom ecstasy veranderd dienen te worden, in elk geval in Amsterdam. Dit biedt kansen om beter aan te sluiten bij de realiteit dat ecstasy gebruikt wordt. Zo zou er de komende vier jaar bijvoorbeeld ingezet kunnen worden op het (opnieuw) mogelijk maken van het testen van pillen op veiligheid en beter voorlichting over risico's. Dit komt de veiligheid van ecstasygebruik ten goede en dat is een positief gegeven, ongeacht wat men van ecstasygebruik vindt.

Nina van Douwen

Bestuurslid ASVA studentenunie 2013-2014

¹ UNICEF, *Child Well-Being in Rich Countries, April 2003*:
<http://www.unicef-irc.org/Report-Card-11/>

LITERATUURLIJST / APPENDICES

- Benschop A., Nabben T. & Korf D.J. (2013). *Antenne 2012. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers*. Amsterdam: Rozenberg Publishers. (Jellinekreeks nr. 24).
- Trimbos instituut (2012). Monitor drugsincidenten factsheet. (<https://www.drugsincidenten.nl/wp-content/uploads/2013/07/AF1235-factsheet-Monitor-Drugsincidenten-digitaal.pdf>)
- Wisselink DJ, Kuijpers WGT, Mol A.(2013). *Kerncijfers Verslavingszorg 2012: Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS)*. Houten: Stichting Informatie Voorziening Zorg (IVZ).

PUBLICATIES VAN HET ASVA ONDERZOEKSBUREAU

Laatst gepubliceerde onderzoeken

Van Binnenstad naar Stadscampus: een onderzoek naar de communicatie rondom de verhuizing naar het Roeterseiland	2015
Bekend maar onbemind: de moeizame betrokkenheid van studenten bij hun studentenraad	2015
Medezeggenschap op de HvA: een onderzoek naar de domeinraden	2014
Student(en)Tijd: Over planning, drukte en tijd van studenten.	2013
Lang of sociaal: Hoe studenten hun kansen inschatten onder de financiële maatregelen.	2012
Als ik later groot ben: Het arbeidsmarktperspectief van de studenten van vier opleidingen.	2012
Studentenhuisvesting in Amsterdam	2012
10 jaar BaMa: succes of mislukking?	2012
Tweede studie: de investering waard?	2012

Over de HvA

Medezeggenschap op de HvA: een onderzoek naar de domeinraden	2014
Studentenhulpverlening aan de HvA	2009
Wie is de HvA student?	2007

Over studenteninspraak

Bekend maar onbemind: de moeizame betrokkenheid van studenten bij hun studentenraad	2015
De student stemt: Gemeenteraadsverkiezingenonderzoek 2010	2010
Reflecteren op ASVA. Ledenonderzoek & bekendheidsonderzoek HvA	2009

Verkiezingenonderzoek 2006. Politieke voorkeuren van de UvA-student	2007
Faciliteitenonderzoek studieverenigingen	2006
Opkomst of afgang? Niet-stemmers over de Studentenraadverkiezingen mei 2005	2005
ASVA studentenunie in perspectief. Een beeld van de toekomst	2004
Macht en inspraak. Een onderzoek naar de stand van zaken binnen de Amsterdamse medezeggenschap	2002
Tussen Wal en Schip. Een onderzoek naar het functioneren van Opleidingscommissies en studentleden	2000
Over onderwijsvoorzieningen	
Responsmeter	2008
Studentassistentschap-plaatsen aan de UvA	2008
Over het kastje en de muur. Een inventarisatie van problemen bij inschrijvingen	2006
In den Vreemde. Een onderzoek naar de faciliteiten voor uitwisselingsstudenten aan de UvA	2004
Faciliteiten voor studenten. Een onderzoek naar computers, kopieerapparaten, studie- en collegezalen aan de UvA	2004
'Onderwijs.nl'? Een onderzoek naar ICT in het onderwijs aan de UvA	2001
Evaluaties Geëvalueerd. Het grote evaluatie onderzoek	2000
Studenten over studieadviseurs, studieadviseurs over studenten	1999

Over de organisatie van onderwijs

Honoursprogramma's: excellentie aan de UvA	2009
Studieloopbaanbegeleiding: Ambities en Praktijk	2009
Schakelprogramma's. Brug of Kloof tussen bachelor en master	2008
Panelonderzoek toponderwijs	2006
Cum Laude langs de meetlat	2005
Tussen droom en daad. Bachelor-Master op de UvA: flexibiliteit en internationale vergelijkbaarheid	2003
Fiducie in de fusie? Een onderzoek naar de fusie tussen HvA en UvA	2002
Twee fases, één gedachte? Het grote Bachelor-Master Handboek	2000
De Academische Uitdaging	2000

Over studiekosten en wonen

Studieschuld	2011
Rapport studentenhuysvestiging Amsterdam	2007
Studiekostenonderzoek	2007
Rapport Studentenhuisvesting in Amsterdam	2001
Kostenposten. Moet de UvA-student teveel geld uitgeven aan zijn studie?	1999
IBG en GBA. Een gevaarlijk koppel	1998

Overig

13 jaar onderzoeksbureau	2011
De Toekomst van Foliavana	2011
International & Dutch: In Touch?	2011
De Actieve Student	2010
Student op de Sofa. Onderzoek naar de Studentepsycholoog	2010
Student & Homo: acceptatie in het Amsterdamse studentenleven	2009

COLOFON

<i>Onderzoek</i>	Maisha van Pinxteren en Luuc Brans
<i>Eindredactie</i>	Lida Daniëls en Maartje Geels
<i>Vormgeving</i>	Barend Wilschut
<i>Uitgave</i>	ASVA studentenunie, Amsterdam 2015
<i>Contact</i>	Nieuwe Achtergracht 170 1018 WV Amsterdam www.asva.nl info@asva.nl (020) 622 57 71

▶ [ASVA.NL](https://www.asva.nl)

